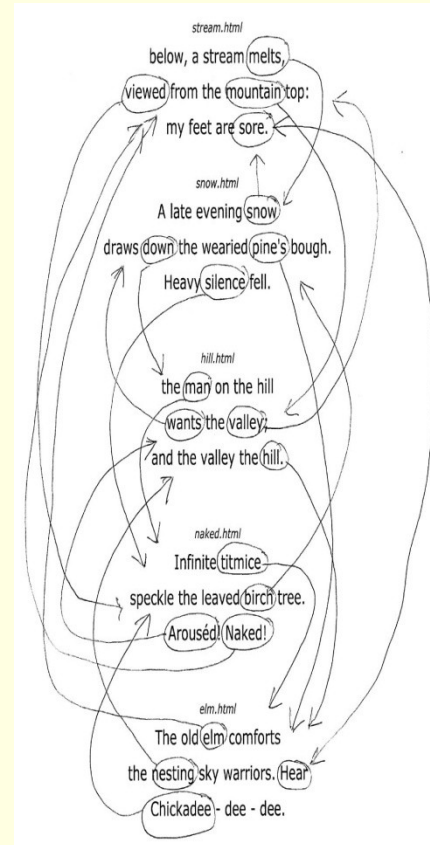

Memetika a literatura

- **literární memetika** (literary memetics) - v roli memetických replikátorů různé literární formy, např. sonet, haiku apod.
- memetika není tradiční studií žánrů či recepce díla
- tvoří konstrukci pro diskuzi o literárních dílech uvnitř přesného časového rámce
- memetická analýza poskytuje teoretickou pomůcku pro pochopení situovanosti díla na základě textu. Rozpoznává slavné fráze a ideje, které se rozšiřovaly z některého konkrétního textu
- toto všeobecně lehčí v dílech starších než v dílech současných. Memetická analýza musí být navíc doplněna dalšími analýzami, pro které opět slouží jako jednotící rámec

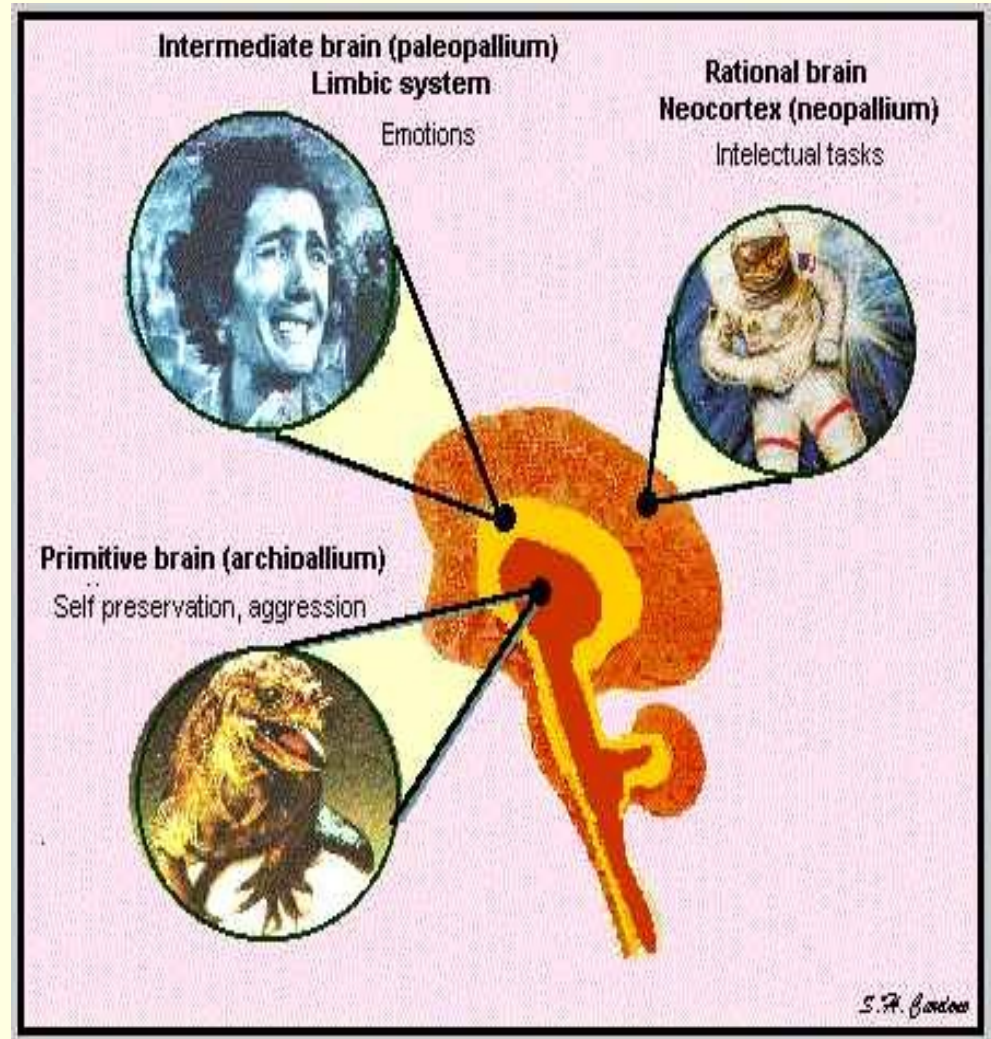

Memetika a psychologie

- široká škála společných témat, nejíce z nich řeší evoluční psychologie
- evoluční psychologie sdílí s memetikou zájem o témata sexu, rodinného života, altruismu, emocí či vrozených jazykových dispozicí. Vysvětlení vycházejí na rozdíl od memetiky z konceptu genetické evoluce
- paralelně prováděné výzkumy v memetice a evoluční psychologii odhalují původ určitých lidských charakteristik. Ty přičteny buď evoluci kulturní či evoluci genetické

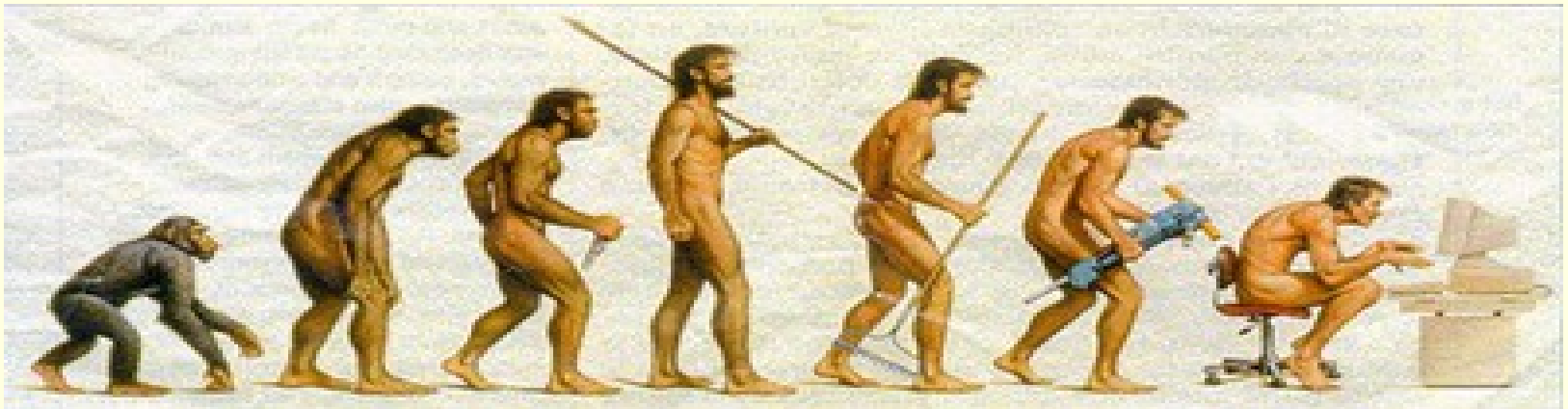
Memetika a psychologie

- evoluční psychologie a memetika postupně uspořádávají své poznatky a rozdělují si své vlastní oblasti výzkumu. Stále zůstává mnoho nejasností v lidském chování, které čekají na zařazení k příslušné disciplíně

Memetika a psychologie

- s genetickou evolucí je spojena např. sexuální žárlivost mužů
- některé lidské charakteristiky jako například ženská preference mužů s vysokým statusem či majetkem je odvoditelná z obou typů evoluce
- s memetickou evolucí jsou spojena např. různá tabu

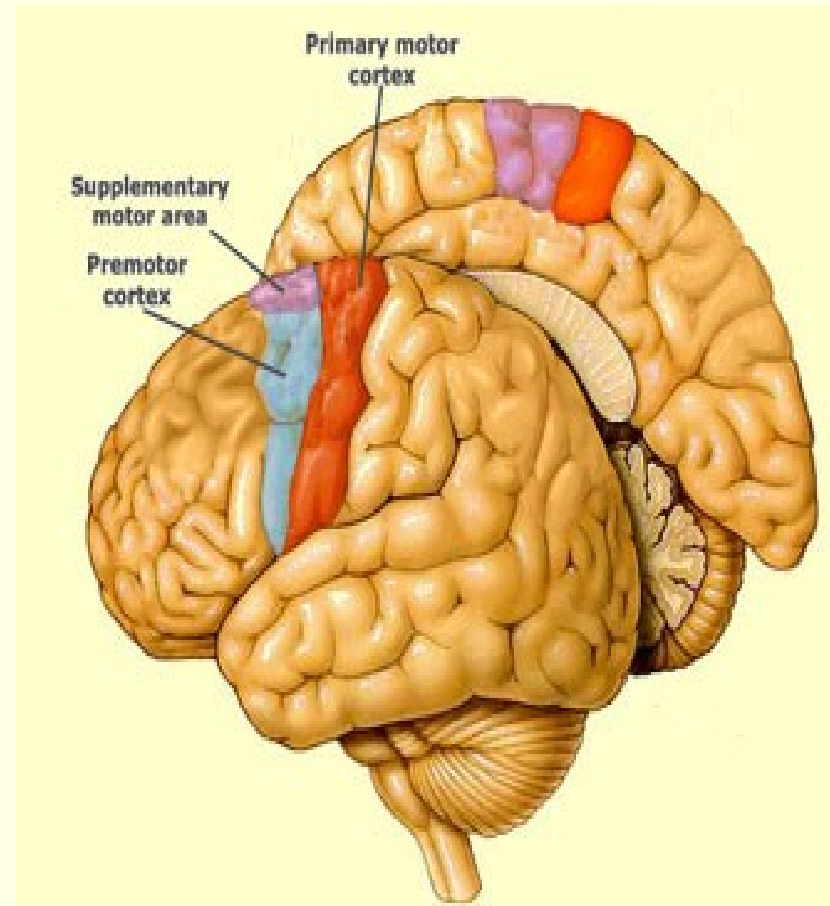

Memetika a neurovědy

- neurovědy dodávají memetickým teoriím argumenty a důvěryhodnost. Objevením memů v mozkových strukturách by memetika našla konečný důkaz existence těchto kulturních jednotek
- současné představy o cerebrální struktuře memů zůstávají pouhými spekulacemi, taktéž samotný proces přenosu memů (imitace) zůstával ještě donedávna oblastí neurofyziology dosud neprobádanou

Memetika a neurovědy

- italský profesor lidské fyziologie Giacomo Rizzolatti objevil v 90tých letech minulého století v mozku opic nový druh neuronů
- tzv. zrcadlové neurony jsou zvláštní třídou vizuálně-motorických neuronů. Nacházejí se ve ventrálním premotorickém cortexu označovaném jako oblast F5 a v Brodmannově oblasti

Memetika a neurovědy

- neurony se aktivují → když opice provádí specifické pohyby rukou, nohou nebo ústy → když opice pozoruje jiného jedince provádějícího podobné aktivity
- zrcadlové neurony převádějí senzorní informaci na informaci motorickou a to dokonce i tehdy, pokud opice část prováděné akce nevidí a senzorní informace je tedy nekompletní
- tyto neurony jsou neuronální bází imitace - převodu viděné perspektivy do perspektivy vlastní a následného provedení akce, a také porozumění významu prováděné akce (tj. tomu, co druhý jedinec dělá)

Memetika a neurovědy

- z množství nepřímých důkazů lze vyvozovat, že podobný zrcadlový systém jako u opic se nachází i v mozku člověka
- v současnosti jsou zrcadlové neurony dávány do spojitosti také s empatií, s porozuměním úmyslům druhých lidí či s evolucí řeči, ale také s různými poruchami jako je autismus
- americký psycholog a biolog V. S. Ramachandran předpovídá, že „[...] zrcadlové neurony sehrají v psychologii stejnou roli, jakou sehrála DNA v biologii.“

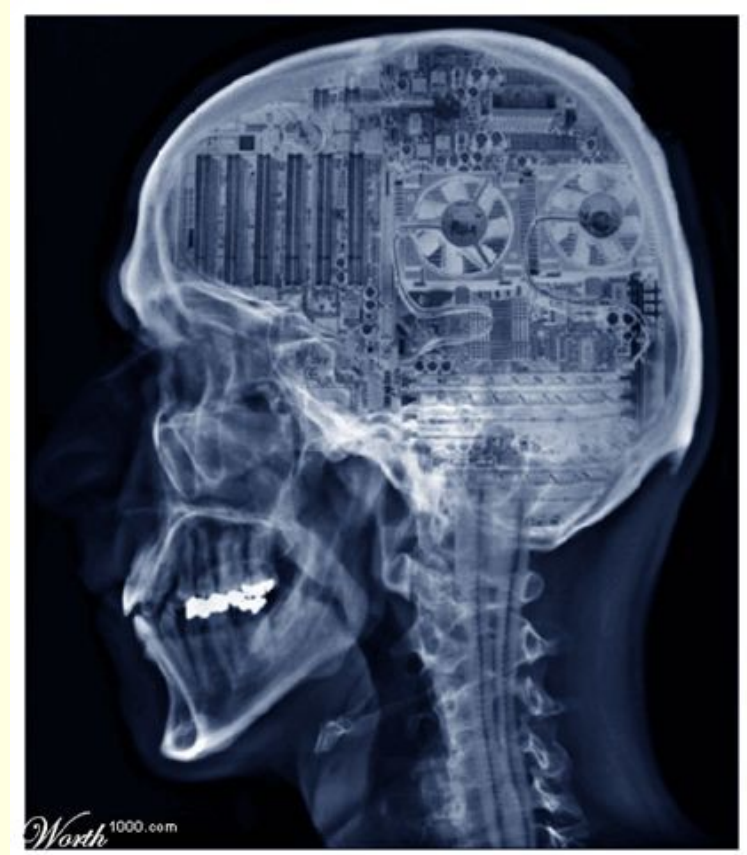

Memetika a kognitivní věda

- Douglas R. Hofstadter - odborník na umělou inteligenci. Ve svých knihách propojuje memetiku se seberefrenčními systémy. Podněcuje zkoumání seberefrenčních a seberekupujících se vět (Kopíruj mě!) a virálních textů (řetězových dopisů)
- fenomén řetězových dopisů, ale i dalších pyramidových systémů je dodnes předmětem zájmu memetiky, a to jak v prostředí tradičním, tak v prostředí virtuálním
- i některé vtipy jsou seberefrenční:
 - *už milionkrát jsem říkal, abys nepřeháněl*
 - *jsem flegmatik a je mi to jedno*
 - *nostalgie už není, co bývala*

Memetika a filosofie mysli

- filosof Daniel C. Dennett – přihlásil se k teorii memů a začlenil ji do svých úvah o vědomí
- náš mozek je analogií počítačového hardwaru. Memy operující v něm jsou analogické softwarovým souborům nainstalovaným v počítači
- díky práci obrovského množství softwarových memů se vynořuje vědomí

Memetika a filosofie mysli

- memy jsou instalovány do našich mozků těmi, kteří nás vychovávají a vzdělávají, rozličné memy pak specifikují, jakým způsobem máme myslet
- memy tvoří mentální software. Většina těchto memů je svým hostitelům prospěšná, jelikož přirozený výběr upřednostňuje právě ty memy, které jsou nejefektivnější při řešení problémů. Memy, které cizopasí na vědomí, představují pouze nepatrný zlomek z celkového obnosu memů

Memetika a pedagogika

- řešení globálních problémů lidstva vyžaduje invenci a nové pojetí výuky vychovávající k invenčnímu myšlení
- nelze předem říci, jaké budou potřebné znalosti zítřka. Škola musí připravit své žáky na celoživotní vzdělávání → potřeba změny v procesu učení
- i učitelé musí překročit hranice osnov, aby mohli čelit problémům zítřka a byli schopni připravit studenty na život v učící se společnosti
- potřeba reformovat proces učení se projevuje snahou zavádět alternativní formy výuky umožňující žákům učit se takovým stylem, který odpovídá jejich přirozenému způsobu zpracování poznatků

Memetika a pedagogika

- jeden z možných přístupů k preferovaným stylům učení formuloval psycholog Clare W. Graves pod názvem teorie spirální dynamiky
- po Gravesově smrti propojili dva z jeho studentů - Don Edward Beck a Christopher C. Cowan – teorii spirální dynamiky s memetikou zavedením pojmu vMEMES
- vMEMES představují hodnotové systémy, které přitahují či odpuzují memetické replikátory a ovlivňují tak uspořádávání různých memplexů
- spirální dynamika identifikovala osm hodnotových systémů uspořádaných do následných úrovní

Memetika a pedagogika

- každý člověk nenáleží celý život pouze k jedné úrovni, ale dynamicky přechází mezi jednotlivými úrovněmi v závislosti na podmínkách vnějšího světa a vnitřního sebezaměření, a to oběma směry (vzestupně i sestupně)
- každá úroveň určuje hodnotovou orientaci člověka
 - odlišné úrovně spolu vzájemně kolidují a mohou být zdrojem konfliktů mezi lidmi i společnostmi
 - jsou zdrojem různých učebních stylů a tedy různých přístupů k vyučování

Memetika a pedagogika

→ pouze nejvyšší dvě úrovně jsou úrovněmi, na nichž jsou lidé schopni naslouchat druhým a akceptovat jejich názory. Necení si pouze sebe, ale cení si i ostatních

→ pouze z těchto vyspělých stupňů mohou přicházet sami učitelé, kteří budou schopni respektovat psychologickou různorodost učebních stylů svých žáků a porozumí přirozeným tokům lidského vývoje

MEMES	COLOR	THEME	FOCUS	THINKING	VALUE SYSTEMS	LIFESTYLE
Level 8	Turquoise	WholeView	We	Holistic	Compassionate, spiritual, intuitive, interconnected	Lives for wisdom
Level 7	Yellow	FlexFlow	Me	Systemic	Flexibility, spontaneity, competence supersedes status	Lives for mutuality
Level 6	Green	HumanBond	We	Humanistic	Community, harmony, equality, relativistic	Lives for harmony
Level 5	Orange	StriveDrive	Me	Materialistic	Entrepreneurial, strategic, success-driven	Lives for gain
Level 4	Blue	TruthForce	We	Absolutistic	Purposeful, authoritarian, "one-right-way"	Lives for later
Level 3	Red	PowerGods	Me	Egocentric	Power-driven, exploitative, no boundaries	Lives for now
Level 2	Purple	KinSpirits	We	Animistic	Sense of family/tribe with time-honored traditions	Lives for group
Level 1	Beige	SurvivalSense	Me	Automatic	Group bands together to stay alive	Lives for survival

Memetika a historie

- vztah mezi memetikou a historií je podobný vztahu mezi evoluční teorií a paleontologií
 - tak jako se evoluce vztahuje k biologické historii, týká se memetika lidských dějin. I memetická evoluce vysvětluje některé události, které se v historii odehrály
 - paleontologie přinesla nálezy, ukazující na prudké vymírání druhů během druhohor, způsobené pádem meteoritu na Zem, vysvětlení vymírání pak podává genetická evoluce
 - i memetická evoluce podává některá vysvětlení prudkých přechodů, které se v minulosti odehrály

Memetika a historie

- memetika není schopná vysvětlit celou lidskou historii, ale pouze tu část, která se týká masových trendů
- hlavní důraz je zaměřen na „malé lidi“ a „malé události“. Hypotéza, že velké historické změny jsou dílem masy lidí, a ne dílem jednotlivců, kteří poprvé přišli s velkými myšlenkami
- není popírán vliv velkých postav na formování historie, ale mnoho hnutí, která hrála svoji úlohu v dějinách, nevznikla z příkazů mocných, ale naopak si našla mezi mocnými své zastánce až po masovějším rozšíření
- teprve masa lidí měla sílu třeba i násilím prosadit ideály (memy) velkých postav. Příklad: Velká francouzská revoluce